

13 juni 2016, Hardinxveld-Giessendam

Betreft: Pilot Diagnostische Tussentijdse Toets

Geachte leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede kamer der Staten-Generaal,

In de afgelopen maanden hebben wij, docenten en schoolleiders van diverse vo-scholen in Nederland, met grote belangstelling de discussie gevolgd die in de Tweede Kamer is gevoerd over de pilot Diagnostische Tussentijdse Toets (DTT). Zo hebben wij kennis genomen van de Kamervragen die gesteld zijn op 2 februari 2016 en de antwoorden die de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 4 april daarop aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. Op 14 juni 2016 17.00 - 18.30 zal er een debat plaatsvinden naar aanleiding van deze antwoorden. Door middel van deze brief willen wij een gezamenlijk geluid laten horen over het belang van de DTT-pilot en concrete voorbeelden geven hoe de DTT-pilot bijdraagt aan de ontwikkeling van onze scholen met betrekking tot formatief evalueren.

Wij, de ondertekenaars van deze brief, nemen sinds 2014 of sinds 2015 deel aan de pilotfase van de DTT. Een van de redenen om aan deze pilot deel te nemen, was de impuls die de DTT als instrument zou geven op het gebied van formatief evalueren binnen onze scholen. In de afgelopen jaren zijn er diverse wetenschappelijke onderzoeken gedaan, waaruit blijkt dat gerichte feedback, feed-up en feed forward meer leergroei te weeg brengt, dan een cultuur van summatief toetsen, die op veel scholen in Nederland gangbaar is. Ook tijdens de onlangs gehouden Onderwijs Research dagen 2016 in Rotterdam stond formatief evalueren en de rol van de leraar daarbij op de agenda. Zowel in de wetenschap als in de praktijk is er al een tijd groeiende aandacht voor formatief evalueren. Deze aandacht voor formatief evalueren beperkt zich niet tot Nederland. De DTT is een instrument waarmee vorm gegeven kan worden aan formatief evalueren. De DTT is namelijk een toets waarmee inzichtelijk wordt op welke punten leergroei bij de leerling mogelijk is en welke begeleiding en ondersteuning daarbij wenselijk zijn. Dankzij deze toets zijn de scholen dus in staat om meer en gericht maatwerk te leveren. De DTT als zodanig is daarmee een voorbeeld voor medewerkers binnen onze scholen hoe formatief evalueren kan werken en leidt er in veel gevallen ook toe dat medewerkers eigen toetsen aanpassen aan deze uitgangspunten en vervolgens ook hun didactiek daarop aanpassen. Dit leidt tot meer en gefundeerder maatwerk in het onderwijs. Er wordt meer doelgericht gewerkt dan voorheen en de leerlingen hebben een actievare rol in het onderwijsleerproces.

Wij zien dit jaar in onze scholen dat deelname aan de DTT-pilot ook daadwerkelijk het gewenste effect heeft. Op onze scholen is er een ontwikkeling op gang gekomen op het gebied van toetsbeleid (van summatief naar meer formatief), in de lessen is er sprake van meer differentiatie en maatwerk en bovendien krijgen leerlingen meer gerichte feedback en leren ze beter om te reflecteren op hun leerprestaties. Aanvankelijk was dit een beweging die vooral zichtbaar was binnen de kernvakken, maar ondertussen zien we dat de kennis meer en meer gedeeld wordt binnen de school richting de overige vakken. In sommige gevallen geven de docenten binnen de school aan, dat, ondanks het korte tijdsbestek waarin we bezig zijn met de DTT en formatief evalueren, deze schoolontwikkeling leidt tot betere leerprestaties van leerlingen. Het instrument DTT draagt dus bij aan het creëren van

een ambitieuze leercultuur, omdat iedere leerling (ook excellent presterende leerlingen) een rapportage op maat krijgt en wordt uitgedaagd zich verder te ontwikkelen.

Het werken met de DTT draagt in onze scholen dan ook bij aan een cultuur van opbrengstgericht werken (OGW) en het leveren van maatwerk. Formatief evalueren geeft helderheid aan docenten en leerlingen over welke doelen nagestreefd dienen te worden (in de literatuur bekend als feed-up), hoe ver leerlingen daarop gevorderd zijn (feedback) en wat nodig is om het gewenste niveau te bereiken (feed forward). Docenten worden met behulp van het instrument DTT getraind om aan de hand van data uit de DTT (feedback -hoe ver leerlingen zijn gevorderd) het onderwijsleerproces verder in te richten en maatwerk te leveren aan leerlingen om het gewenste niveau te bereiken.

De DTT-toets is een unieke toets en levert aan onze scholen unieke data. In de eerste plaats, omdat de toets een adaptieve toets is en zich aanpast aan het niveau van de leerling. De leerling krijgt dus hele specifieke en betrouwbare feedback, die de docent in staat stelt om vervolgens maatwerk te leveren. Door de zorgvuldige wijze waarop dit instrument ontwikkeld is en de uitvoerige wijze waarop getoetst wordt, ontstaat er een diagnose, die niet bereikt kan worden met toetsen die scholen zelf ontwikkelen of die op dit moment op de markt voorhanden zijn. In de tweede plaats geven de toetsrapportages scholen ook informatie op competentieniveau over hoe leerlingen als groep er voor staan ten opzichte van andere scholen in Nederland (benchmark). Het is een onafhankelijke toets, die gerichte informatie geeft over de interventies die scholen eventueel kunnen doen om onderwijskwaliteit en didactiek te verbeteren. In de derde plaats is de DTT-toets behulpzaam als instrument aan het einde van de onderbouw om leerlingen goed voor te bereiden op de stap naar de bovenbouw. De DTT geeft immers naast andere middelen, zoals de observaties van leerlingen door het docententeam, de eigen toetsen en het LVS onafhankelijke informatie aan leraren.

Op onze scholen is in de afgelopen twee jaar flink geïnvesteerd in de afname van DTT, zowel op operationeel gebied als ook in onderwijskundige ontwikkelingen. Het afnemen van de toets op computers, het trainen in Facet, communicatie intern en extern, het kunnen lezen en toepassen van de rapportages, verbetering van het netwerk (Newbase) en de vervanging van hardware zijn voorbeelden van operationele activiteiten. Ook zijn er volop onderwijskundige ontwikkelingen zichtbaar. Op veel scholen vindt een vertaalslag plaats van de beleidsvisie, waarin gepersonaliseerd leren centraal staat, naar een vernieuwde onderwijsstructuur en cultuur waarbij de leerling veel meer verantwoordelijkheid krijgt over zijn eigen leerproces. Juist in deze structuur is formatief toetsen essentieel. Het bijwonen van inspiratiebijeenkomsten, bezoeken aan andere scholen en na-en bijscholing van docenten hebben er toe geleid dat vaksecties bezig zijn met een aanpassing van hun didactiek en toetsinstrumentaria.

Op onze scholen heeft de DTT een belangrijke plek ingenomen en is het een instrument waarin docenten hebben geïnvesteerd, maar waar ze ook op rekenen richting de toekomst. Daarom willen wij benadrukken dat het voor de continuïteit van de ontwikkeling op scholen van belang is dat de DTT-pilot minimaal wordt afgemaakt en dat de DTT daarna beschikbaar zal blijven voor het voortgezet onderwijs in Nederland. Het zal zeer positief zijn voor het onderwijsveld in het algemeen (190 scholen doen inmiddels mee!) en de medewerkers op onze scholen in het bijzonder als de investeringen die gedaan zijn voldoende tijd krijgen om effect te sorteren.

In het onderwijsveld en zo ook op onze scholen zijn we op basis van het 'actieplan beter presteren' (2011) meer en meer aandacht gaan besteden aan opbrengstgericht werken en streven we naar het

creëren van een ambitieuze leercultuur. Het middel DTT heeft het proces van opbrengstgericht werken en deze ambitieuze leercultuur versneld op de scholen die meedoen aan de pilot. Als er nu een halt wordt toegeroepen aan de DTT-pilot, dan betekent dat niet alleen een halt aan het middel maar zeker ook een stagnatie in het proces waar scholen al langer aan werken, namelijk opbrengstgericht werken en een meer ambitieuze leercultuur. En dat niet alleen. Het zal ook afbreuk doen aan het vertrouwen in het landelijk beleid, indien er geen sprake is van continuïteit en stabiliteit.

De VO-raad onderstreept het belang van de DDT-pilot en ondersteunt het pleidooi van deze brief. De ondertekenaars van deze brief zijn gaarne bereid de inhoud van deze brief verder toe te lichten. Ook bent u van harte uitgenodigd om op onze scholen in gesprek te gaan met docenten en medewerkers over het belang van de DTT en de positieve effecten ervan op onderwijsontwikkeling.

Hoogachtend,

Hamid Ait Oumghar

(Afdelingsleider vwo, Augustinianum, Eindhoven)

Wien Bergmans

(Locatiedirecteur Stella Maris College VMBO, Valkenburg aan de Geul)

Wim Deerenberg

(plv. rector/conrector onderwijs Alfrink College, Zoetermeer)

Jan Willem Heemstra

(Vestigingsdirecteur VMBO C.S.G. Jan Arentsz, Alkmaar)

Sonja Heynsdijk-Ko

(Medewerker kwaliteit en veiligheid Beroepscollege Parkstad Limburg)

Elise van de Molen

Hetty Mulder

(Rector Het 4^e Gymnasium, Amsterdam)

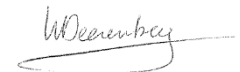
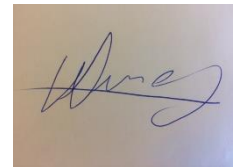
(docent Nederlands Lyceum Oudehoven, Gorinchem)

Janneke Sleenhof

(docent Nederlands Sint-Joriscollege, Eindhoven)

Jeroen Spek

(Directeur CVO-AV, locatie Calvijn, Hardinxveld-Giessendam)

Anne Voorn

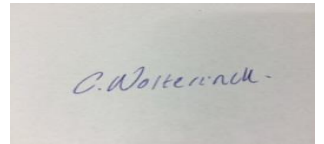
(Opleidingsdirecteur Sondervick College, Veldhoven)

José Wapperom

(Examensecretaris/Docent talen Grafisch Lyceum, Rotterdam)

Christel Wolterinck

(teamleider onderwijs en onderzoek Marianum, Groenlo/Lichtenvoorde)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anne Voorn', with a long horizontal stroke extending to the right.A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'C. Wolterinck', on a light-colored rectangular background.